

Lukian fra Samosata (ca. 120-180 e.Kr.):

En sandfærdig historie

oversat af Adam Schwartz

Første del

{1} Sportsmænd og folk, der er stærkt optaget af at dyrke deres krop, tænker ikke alene på træning og kroppens fysiske tilstand, men også på at slappe af på de rigtige tidspunkter, fordi de har den opfattelse, at det faktisk er den vigtigste del af træningen. På samme måde, mener jeg, må det være med intellektuelle: når man har studeret længe og hårdt, bør man give hjernen en pause, så den kan lade op til næste omgang hårdt arbejde.{2} Til sådan en adspredelse passer det perfekt at læse bøger, som gør læsningen til en fornøjelse ikke alene ved at være underholdende og dannede, men som også kan anlægge mere raffinerede betragtninger – og jeg tillader mig at tro, at man vil opfatte dette skrift nogenlunde sådan. Dets tiltrækningskraft består nemlig ikke kun i det bemærkelsesværdige valg af emne eller den elegante stil, eller den troværdige og realistiske fremstilling af de mange forskellige indslag af fri fantasi: nej, i hver eneste episode er der hentydninger til forskellige digtere, filosoffer og forfattere fra gamle dage, som har skrevet de mest utrolige og eventyrlige ting.

Jeg kunne såmænd godt nævne dem ved navn; men de turde vel være bekendt fra læserens egne studier: folk som {3} Ktesias fra Knidos, Ktesiochos' søn, som skrev en hel masse om landene i Indien og forholdene på de kanter, selvom han hverken havde oplevet det selv eller hørt det fra andre – eller i det mindste ikke fra pålidelige folk. Også Iamboulos skrev om mange utrolige fænomener i Atlanterhavet. Det var ganske vist helt åbenlyst en løgnehistorie, han strikkede sammen, men selve plottet var såmænd ganske underholdende. Der er derfor ingen mangel på folk, der har fulgt hans eksempel og i deres beretninger fra "selvoplevede" rejser og ophold i fremmede egne har fortalt om enorme uhyrer, vilde mennesker og bizarre måder at leve på.

Disse personers foregangsmand og læremester i den slags klovnerier er naturligvis Homers Odysseus, der fortalte Alkinoos og hans hof om tæmmede vindkraft, enøjede kæmper, vilde kannibaler, og om dyr med flere hoveder og skibskammerater, der blev forvandlet ved hjælp af trylledrik. Phaiakerne må have været umådeligt naive, siden han kunne binde dem så tykke historier på ærmet.

{4} Når jeg er faldet over disse personer, har jeg nu aldrig kritiseret dem særligt alvorligt for at lyve. Jeg har nemlig konstateret, at det er et træk, de har tilfælles med de folk, som påstår at beskæftige sig med filosofi – men det undrer mig til gengæld meget, at de regnede med ikke at blive grebet i at skrive usandheder. Jeg er også selv forfængelig nok til at kunne tænke mig at efterlade mig et vidnesbyrd til min eftertid i form af et seriøst stykke arbejde: jeg vil ikke være den eneste, der ikke oplever friheden ved at digte fuldkommen frit fra leveren. Og eftersom jeg ikke har noget sandt at fortælle – jeg har aldrig oplevet noget af interesse – har jeg taget min tilflugt til løgn. Der er dog den forskel, at jeg er ærligere end de andre: jeg siger da i det mindste sandheden på ét punkt, nemlig når jeg fortæller, at jeg lyver. Jeg håber på den måde at kunne slippe for fremtidige anklager, når jeg nu selv indrømmer, at alt, hvad jeg fortæller, er løgn. Jeg vil nu skrive om ting som jeg hverken har set eller oplevet eller bare hørt fra andre, ja, ting som ikke har noget med virkeligheden at gøre og aldrig kunne have det. Det er derfor op til læseren at tage sig i agt og under ingen omstændigheder at tro på et ord af det.

{5} Jeg stod altså engang ud fra Herakles' søjler¹ og for en frisk vind satte jeg kursen mod vest. Grunden til denne rejse var simpelthen nysgerrighed: jeg ville gerne vide, hvor oceanet ender, og hvilken slags mennesker, der bor på den anden side. Med henblik på denne sørejse havde jeg altså stuvet et enormt forråd af proviant og vand ombord. Med mig var også 50 unge mænd på min alder, som jeg havde vundet over til mine synspunkter, og vi havde bragt en stor mængde våben med ombord. Desuden havde vi hyret den bedst mulige styrmand for en svimlende sum. Selve skibet, som var en let, lille sag, havde jeg fået specielt forstærket med henblik på en lang og voldsom sørejse. {6} Da vi havde sejlet af sted for en frisk vind et døgn tid, var kysten endnu i sigte, for vi skød kun moderat fart. Næste dag ved solopgang begyndte vinden imidlertid at tage kraftigt til, og bølgerne voksede i højde. Himlen blev kulsort, og vi kunne ikke engang komme til at stryge sejlene. Vi var derfor nødsaget til at opgive at styre skibet og lod det løbe af sted for stormen i 79 dage.

På den firsindstyvende dag kiggede solen imidlertid pludselig frem, og vi fik en ø i sigte. Den var bakket og skovbevokset, og brændingens brølen var ikke så kraftig længere, nu da bølgegangen så småt var ved at lægge sig. Vi løb derfor på land og sprang fra borde; og som man vel kan forvente, lå vi længe på sandet efter lang tids lidelser og strabadser. Da vi

1. Gibraltar.

omsider kom op igen, udpegede vi 30 mand til at holde vagt ved skibet og 20 til at følge med mig ud og prøve at få et overblik over forholdene på øen. {7} Da vi var kommet godt en halv kilometer gennem skoven ind i landet, fik vi øje på en bronzeplaket med en græsk indskrift på, med bogstaver der var slidte og svære at læse. Der stod: HERAKLES OG DIONYSOS VAR HER. Lige ved siden af var der også to fodspor i klippen, det ene var nok omkring 30 meter langt, det andet lidt kortere. Efter min mening må det lille have været Dionysos' fodspor og det store Herakles'. Vi gjorde i hvert fald knæfald for de to guder og gik videre. Vi havde ikke gået ret langt, før vi stod ved bredden af en flod, som bestod af vin, der smagte fuldstændig som vores egen vin fra Chios. Strømmen var kraftig og så rigelig, at der sine steder var dybt nok til, at et skib kunne have sejlet der. Det fjernede al tvivl om inskriptionens ægthed: her var i hvert fald bevis på, at Dionysos havde været der! Jeg bestemte mig til også at finde ud af, hvor floden havde sit udspring, så jeg fulgte den op ad strømmen. Jeg fandt nu intet udspring, men derimod en masse svulmende drueklaser; og fra hver af vinplanternes rod flød der glitrende vindråber, som så løb sammen og dannede floden. Der var også mange fisk at se i den, der mindede grangivelig om vin, både i farve og smag; så da vi havde fanget og spist nogle stykker af dem, blev vi temmelig fulde. Når vi skar dem op, fandt vi selvfølgelig også, at de var fulde af vinbundfald, men senere fandt vi ud af at blande dem op med almindelige fisk fanget i vand, og det mildnede effekten af vinfiskene noget.

{8} Derpå vadede vi over floden på et lavvintet sted, og dér fandt vi nogle virkelig utrolige vinplanter. Stammerne var kraftige og blomstrende fra jorden og op, men foroven var de kvinder: fra livet og op var de på enhver måde skabt fuldstændig som kvinder – de var faktisk præcis sådan, som vores egne kunstnere plejer at fremstille Daphne, der bliver forvandlet til et laurbærtræ, netop som hun bliver indhentet af Apollon.² Fra deres fingerspidser voksede vinranker, fulde af drueklaser, og på deres hoveder groede der sågar slyngtråde, vinblade og klaser af druer. Da vi gik hen til dem, omfavnede de os og bød os velkommen – nogle på lydsk eller indisk, men de fleste på græsk. De kyssede os også på munden, og den, der blev kysset, blev omgående stangberuset. De ville ikke give os lov til at plukke af deres frugter,

2. Daphne var en ung pige, som Apollon forelskede sig i. Hun flygtede, forfulgt af guden, og da hun bad om at måtte blive frelst, omskabte Zeus hende til et laurbærtræ (græsk: *daphne*). Se f.eks. Ovid *Met.* 1.452-567. Berninis berømte statue af Apollon og Daphne (formentlig efter Ovids tekst) ligner præcis det, som Lukian må have haft i tankerne:

<http://www.thais.it/scultura/sch00342.htm> . Se også

http://www.telemachos.hu-berlin.de/materialien/ovidprojekt/ovid_texte/apoll_und_daphne_lat.htm for et lignende antikt motiv.

men skreg af smerte, når man trak i dem. Til gengæld ville de mægtig gerne have sex med os; og to af mine skibskammerater, som indvilligede, kunne bagefter ikke trække sig løs: de sad fast ved kønsdelene, hvor de var vokset sammen og havde slået rod. Faktisk var deres fingre allerede blevet til vinranker, og deres hår til slyngtråde, så de kunne bære frugt, hvad øjeblik det skulle være.

{9} Vi overlod dem til deres skæbne og løb tilbage til skibet, hvor vi fortalte de andre det hele, og navnlig det om vores kammeraters krydsbefrugtning. Vi tog så nogle amforer og hentede friske forsyninger af vand ombord (og samtidig fik vi fyldt vinkælderen fra floden). Vi overnattede under åben himmel på stranden ved siden af skibet, og ved daggry stod vi ud for en blid brise. Hen imod middag, da øen allerede var forsvundet af syne, blev vi ramt af en skypumpe; den hvirvlede skibet rundt og rundt og løftede det omkring 54 kilometer op i luften. Den satte aldrig skibet ned igen, idet en kraftig vind deroppe fangede vores sejl og spillede dem ud, {10} så vi sejlede af sted gennem luften i syv døgn. På den ottende dag så vi noget, der nærmest lignede en stor ø, der svævede i luften. Den var rund og hvid og strålende klart oplyst, så vi styrede derhen, lagde til og gik fra borde. Da vi udforskede området, opdagede vi, at den var opdyrket og beboet. Om dagen kunne man ganske vist ikke se noget som helst deroppefra, men da det blev nat, fik vi øje på mange andre flammefarvede øer af forskellig størrelse i nærheden. Under os kunne vi se land, med byer, floder, have, skove og bjerge, og vi regnede med, at det måtte være vores egen jord.

{11} Vi besluttede at gå endnu længere ind i landet, men snart stødte vi på en patrulje gribbertyttere, som de hedder deroppe, og blev arresteret. Gribbertytterne er mænd, der rider på enorme gribbe, som de styrer fuldstændig som heste. Gribbene er nemlig som sagt kæmpemæssige, og i reglen har de tre hoveder. Man kan måske få en idé om deres størrelse, når jeg siger, at hver af deres vinger er længere og kraftigere end masten på et stort fragtskib. Nå, men disse gribbertyttere har til opgave at flyve rundt i området og føre eventuelle fremmede for kongen; og da vi var blevet arresteret, blev vi da også ført op til ham. Han kiggede nøje på os og vores tøj og sagde: "Sig mig, fremmede, er I ikke grækere?" Da vi sagde ja, spurgte han: "Hvordan i alverden er I kommet helt herop?" Så fortalte vi ham det hele, hvorpå han fortalte os sin egen historie. Han var et menneske ligesom vi og hed Endymion, og engang var han blevet bortført hertil, mens han sov, og heroppe var han så blevet konge.³ Området her, sagde han, var det, som man nede fra jorden kunne se som månen. Han sagde, at vi ikke havde

3. Endymion var en smuk, ung mand, som månegudinden Selene forelskede sig i. Ifølge sagnet er han begravet i en hule i Latmos-bjerget i Lilleasien, hvor gudinden jævnligt besøger ham.

nogen grund til at være bange; vi skulle nok få alt, hvad vi havde brug for. {12} “Og hvis jeg vinder denne her krig, som jeg fører lige i øjeblikket med solfolket, skal I være velkomne til at slå jer ned her hos mig og leve så lykkeligt som nogen.” Da vi så spurgte, hvem fjenden var, og hvad der var årsag til konflikten, svarede han:

“Phaëthon, som er konge over indbyggerne på Solen – den er nemlig beboet, ganske som Månen – har snart ligget i krig med mig en evighed. Det begyndte sådan her: jeg udvalgte engang nogle af de fattigste af mine undersåtter. Dem ville jeg sende til stjernen Lucifer, som alligevel er øde og ubeboet, så de kunne grundlægge en koloni.⁴ Men Phaëthon kom mig i forkøbet og afskar ekspeditionen på halvvejen med sit myrekavalleri. Vi var talmæssigt underlegne og blev derfor besejret og måtte trække os tilbage. Men nu har jeg tænkt mig at gøre et nyt forsøg med militær opbakning, og I er da velkomne til at komme med på ekspeditionen, hvis I har lyst. Jeg skal sørge for, at I får en grib hver fra de kongelige stalde, og al anden nødvendig bevæbning. Vi tager afsted i morgen.”

“Jamen, hvis du vil have det,” sagde jeg, “så vil vi da mægtig gerne være med.”

{13} Vi fik serveret et måltid mad og underholdt os en tid med kongen; og tidligt næste morgen stod vi op til mønstringen, for spejderne havde rapporteret, at fjenden nærmede sig. Ekspeditionskorpsset var på 100.000 mand, naturligvis fraregnet trosbærere, ingeniørtropper, infanteri og hjælpetropper andetstedsfra. Af disse var 80.000 gribbryttere og 20.000 salatfugle. De er også kæmpemæssige fjerkræ, som er tæt besat med salatblade i stedet for vinger; og deres svingfjer ligner kålblade på en prik. Ved siden af dem stod opstillet hirsefrøskytter og hvidløgsgasgranatkastere. Der var også kommet allierede til hjælp fra Store Bjørn: 30.000 loppeskytter og 50.000 vindbøjtler. Loppeskytterne er bueskytter, der rider på gigantiske lopper, som de har navn efter. Disse lopper er hver især på størrelse med ca. tolv elefanter. Vindbøjtlerne hører godt nok til infanteriet, men de flyver gennem luften uden vinger på følgende måde: de har fodlange tunikaer på, som de bylter op om bæltet, så vinden kan fylde folderne og lade vindbøjtlerne sejle gennem luften som små både. For det meste bliver de indsat som lette tropper. Det hed sig også, at der fra stjernerne over Kappadokien ville komme 70.000 spurveagern og 50.000 traneryttere, men dem så jeg ikke, for de dukkede aldrig op. Derfor har jeg ikke vovet at forsøge at beskrive dem, for der blev sagt rent ud utrolige ting om dem, som jeg ikke kan fæste lid til.

4. Lucifer (på græsk *Heōsphoros*) betyder ‘lysbringeren’ og er et andet navn for morgenstjernen (= Venus).

{14} Såvidt altså Endymions styrker. Udrustningen var ens for alle: hjelme fremstillet af bønner (for bøunnerne på Månen er overordentligt store og solide) og brystpansre af ærtebælge. Man fremstiller nemlig skælpansre af sammensyede ærtebælge, som på Månen er komplet uigennemtrængelige, nærmest som horn. Deres sværd og skjolde er ligesom de græske.

{15} Da det var tid, blev de opstillet til slag på følgende måde: på højre fløj stod gribberytterne og kongen, omgivet af elitetropperne; og her befandt vi os også. På venstre fløj stod salatfuglene, og i midten de allierede, opstillet som de hver især ville. Infanteriet talte omtrent 60.000.000 mand, opstillet på følgende måde: edderkopper er umådeligt store og talrige på Månen (hver enkelt er væsentligt større end Kykladerne tilsammen),⁵ og dem havde kongen pålagt at udspænde et spindelvæv i luftrummet mellem Månen og Lucifer. Så snart de havde udført deres hverv og tilvejebragt en slagmark, opstillede Endymion infanteriet på den. Natravn, søn af Godtvejr, havde kommandoen sammen med to andre.

{16} På fjendens venstre fløj stod Myrekavalleriet, og her var også Phaëthon. Disse myrer er bevingede og kæmpestore, men ligner ellers myrerne hos os, bortset fra størrelsen – de kan blive op til 60 meter lange, og det er ikke kun deres ryttere, der kæmper: myrerne selv tager også aktivt del i kampen med deres følehorn. Man sagde, at der var omkring 50.000 af dem. På fjendens højre fløj stod et tilsvarende antal himmelmyg, også de omkring de 50.000: det var bueskytter som red på enorme myg. Efter dem igen kom himmelsprætkompagniet, som var letbevæbnet infanteri, også de overordentlig effektive: fra lang afstand slyngede de nemlig kæmpestore radiser imod os. De, der blev ramt, havde ikke en chance, men døde hurtigt af deres sår, som udsendte en modbydelig stank. Det hed sig, at de smurte projektilerne med ræddikegift.⁶ Næst efter dem kom ca. 10.000 svampasparges, som var sværtbevæbnet infanteri, der kæmpede på klos hold. De hed sådan, fordi de var bevæbnet med paddehatte som skjolde, mens deres spydstager var lavet af aspargesstængler. Lige ved siden af dem stod 50.000 hundehoveder, som kolonisterne på Sirius⁷ havde sendt til hjælp. Det var mænd med hundensigter, som red på agern med vinger.

Man sagde i øvrigt, at der også på Phaëthons side var visse allierede troppekontingenter, der ikke nåede frem i tide, nemlig nogle slyngekastere, som beboerne på Mælkevejen havde sendt, og Skykentaurene. De sidstnævnte dukkede først op, da slaget var afgjort – og gid de

5. Kykladerne: græsk øgruppe med ca. 30 beboede øer i det sydægæiske hav!

6. Pointen er, at ræddiken normalt betragtedes som en rensende lægeplante.

7. Sirius kaldes også Hundestjernen.

aldrig var kommet! Slyngekasterne derimod viste sig aldrig, og man sagde, at Phaëthon blev rasende på dem og senere brændte deres land af. {17} Sådan var altså de styrker, som Phaëthon drog i kamp med.

Da signalflagene var blevet hejst på begge sider, og æslerne havde bræget "til angreb!" (dem bruger man nemlig deroppe i stedet for trompeterer), tørnede de to sider sammen og kæmpede. Solfolkets venstre fløj flygtede omgående og kom slet ikke i kamp med vores Gribberyttere, og vi forfulgte dem og dræbte løs. Imidlertid brød fjendens højre fløj igennem vores venstre, og Himmelmyggene strømmede igennem hullet og forfulgte vore tropper helt tilbage til infanteriet. Her gik *vort* infanteri til modangreb, og Himmelmyggene veg tilbage og flygtede, navnlig da de erfarede, at deres venstre fløj var blevet rendt over ende. Ved dette strålende modangreb blev der taget mange fanger, men der var også en hel del, der blev dræbt; og mængder af blod sivede derfor ned på skyerne, som blev farvet røde, ligesom når solen farver dem ved solnedgang hos os. Meget af det dryppede også helt ned på Jorden, så jeg kom til at spekulere på, om ikke det var noget tilsvarende, der var sket deroppe i gamle dage, og som havde fået Homer til at mene, at det var Zeus, der lod dråber af blod regne ned ved Sarpedons død.

{18} Da vi vendte tilbage fra forfølgelsen, rejste vi to sejrstegn, et på spindelvævet for infanterisejren, og et på skyerne for luftkampen. Vi var netop blevet færdige med det, da spejderne meldte, at skykentaurnerne, som jo skulle være stødt til Phaëthons hær før slaget, var på vej i fuld fart. Og nu fik vi øje på dem: de var et ubeskriveligt syn, sat sammen som de var af mennesker og bevingede heste. Menneskedelen af dem var så stor som kolossen på Rhodos fra livet og op, mens hestedelen var på størrelse med et stort fragtskib. Jeg har undladt at berette om deres antal, da man aldrig ville tro mig – så mange var der. De blev anført af stjernebilledet Skytten. Da de forstod, at deres venner var blevet besejret, sendte de bud til Phaëthon om at angribe en gang til, og da de selv havde stillet sig i slagorden, gik de løs på månemændene, som havde ladet hånt om enhver form orden og var spredt over det hele, mens de forfulgte og plyndrede fjenden. De slog hele vores hær på flugt – kongen selv blev jaget tilbage til byen, og de fleste af fuglene blev dræbt. Skykentaurnerne rev også vores sejrstegn op og tromlede hele den slagmark ned, som edderkopperne havde spundet, og jeg selv og to af mine kammerater blev taget til fange her. Snart kom Phaëthon selv til og fik opstillet sine egne sejrstegn påny.

Samme dag blev vi ført til Solen som krigsfanger med hænderne bundet på ryggen med afskårne stykker af spindelvæv. {19} Fjenden besluttede sig til ikke at belejre Endymions by, men trak sig lidt tilbage og byggede en dobbelt skymur tværs igennem luften, så Solens lys ikke kunne nå frem til Månen. Der var derfor regulær måneformørkelse, og dyb nat sænkede sig over det hele. Stillet over for disse repressalier måtte Endymion sende bud til Phaëthon og ydmygt bede ham om at rive muren ned og ikke lade månemændene tilbringe resten af deres liv i mørke. Til gengæld lovede han at betale krigsskadeserstatninger, afstå fra yderligere krigshandlinger og erklære Phaëthon troskab; og som bevis på sin gode vilje var han villig til at stille gidsler. Phaëthons parlament holdt to møder i den anledning, og første gang blev forslaget forkastet, da solfolket stadig var optændt af vrede, men anden gang var de faldet til ro, og der blev så indgået fred på disse betingelser. {20} Betingelserne i traktaten kan læses her:

FREDSTRAKTAT

mellem månemændene og deres allierede og solfolket og deres allierede

1. Solfolket forpligter sig til at rive belejringsmuren ned, for fremtiden at afstå fra at angribe Månen samt at løslade alle krigsfanger formedelst den specificerede løsesum
2. Månemændene forpligter sig til ikke at krænke andre stjerners suverænitet og til ikke at løfte våben mod solfolket, men derimod at yde dem militær bistand i tilfælde af angreb fra trediepart. Denne militære bistand skal være gensidig
3. Månemændenes konge forpligter sig til hvert år at svare solfolkets konge en skat på 10.000 krukker dug samt at overlade 10.000 gidsler i sammes varetægt
4. Koloniseringen af Lucifer skal foretages af traktatens parter i fællesskab, idet det samtidig står kolonister fra andre himmellegemer frit for at deltage
5. Bestemmelserne i denne traktat skal indskrives på en ravplade, som efterfølgende opstilles midt i luften ved grænsen mellem de to kongeriger

UNDERSKREVET PÅ VEGNE AF SOLFOLKET

Illrich
Hedeby
Flammenberger

PÅ VEGNE AF MÅNEMÆNDENE

Natmann
Månsson
Lyskjær

{21} Sådan lød altså fredsbetingelserne. Man gik straks i gang med at rive muren ned, og vi blev sendt hjem sammen med de øvrige krigsfanger. Da vi kom tilbage til Månen, blev vi løbet i møde ikke bare af vores kammerater, men endda også af Endymion selv, og de hilste på os med tårer i øjnene. Endymion var meget ivrig efter at jeg skulle blive der og deltage i koloniseringen, og han lovede mig endda sin søn i ægteskab (for kvinder bruger man slet ikke deroppe). Jeg lod mig nu under ingen omstændigheder overtale, men krævede at få lov til at rejse ned til havet igen; og da Endymion indså, at jeg ikke kunne overtales, lod han os rejse efter først at have beværtet os fyrsteligt i en uge.

{22} Her må jeg indskyde et ord om de mærkværdige og anderledes ting, jeg oplevede under mit ophold på Månen. Først og fremmest fødes månemændene ikke af kvinder, men af mænd: mænd lever sammen parvis i ægteskab, og de har slet ikke noget ord for kvinde. I stedet fungerer man som kone, indtil man fylder 25, og derefter som mand. Når månemænd er gravide, bærer de ikke fosteret i en livmoder, men i læggen; og efterhånden som fosteret så vokser, bliver benet tykkere. Til slut tager de så fosteret ud ved et kejsersnit. Barnet kommer ud dødt, men de bringer det så til live ved at anbringe det i modvind med munden på vid gab. Jeg vil næsten tro, at vi også har fået det mærkelige ord "læg" deroppefra, fordi den er beregnet til at *lægge* fosteret i.

Men der sker endnu mærkeligere ting. Der er også en menneskerace deroppe, som hedder træmænd, og de reproducerer sig på følgende måde: man bortopererer mandens højre testikel og planter den i jorden; og af den vokser et træ frem. Det er kæmpestort, helt af kød og nærmest af form som en dildo. Det har sorte, krøllede blade, og dets frugter er store agern på en halv meter i diameter. Når så frugterne er modne, høster man dem og piller babyerne indeni ud af bælggen.

Der er også nogen, der har kunstige kønsdele, fremstillet af elfenben (eller af træ til de fattige), og dem bruger de så til sex med deres ægtefælle.

{23} Når et menneske bliver gammelt, dør det ikke, men opløses og forsvinder som røg i den blå luft. Kosten er den samme for alle: man tænder et bål og rister frøer over kullene (for der flyver masser af frøer rundt i luften deroppe), og så sætter månemændene sig ellers om bålet og guffer røgen fra frøerne i sig. Det synes de er noget så dejligt, og det er den eneste næring, de får. Drikke får de ved at presse fugtigheden ud af en smule luft ned i et bæger – det friskpressede produkt minder nærmest om dug. De skal så heller aldrig af med vandet igen (eller med afføring, for den sags skyld), ja, de har ikke engang kropsåbninger til de formål, sådan som vi har. De unge drenge byder derfor heller ikke de regioner til, når de har sex, men derimod knæhasen lige over læggen, hvor der bekvemt nok er et hul til samme formål.

Skaldede og hårløse mænd anses for at være meget flotte på Månen, hvorimod langt hår er decideret ulækkert. På langhårede stjerner som for eksempel kometer⁸ er det dog lige modsat, fik jeg at vide af nogle tilrejsende kometbeboere, som jeg talte med det om.

Deres skæg vokser forresten lige over knæet, og de har ingen negle på tæerne, af den grund at de ikke har nogen tæer. Lige over balderne på dem vokser der til gengæld en slags hale i form af et stort kålhoved, som altid står i blomst, og som ikke går i stykker, ikke engang selvom månemanden falder direkte på halen.

{24} Når de pudser næse, kommer der hvinende sur honning ud, mens hele deres krop driver af mælk, hvis de arbejder hårdt eller dyrker sport. På den måde kan de faktisk fremstille ost ved at dryppe lidt af honningen i mælken, så den størkner. Af løg fremstiller de også en meget fed olivenolie, som dufter pragtfuldt, lidt ligesom eau de cologne. De har også vindruerarter, som dog producerer vand – for druerne er frosne og minder om hagl. Dér har vi faktisk forklaringen, tror jeg, for når det blæser kraftigt, bliver druerne rystet af og falder ned på jorden til os som hagl.

Deres maver kan bruges som indkøbsnet, som de lægger alle mulige ting ned i, idet de nemlig kan åbnes og lukkes efter ejerens behov. Det ser i det hele taget ikke ud til, at der er nogen indvolde derinde, tværtimod er der helt dækket af tyk pels, så man kan putte babyer derind i varmen, når det er koldt i vejret.

8. Denne vanskeligt oversættelige vittighed skyldes, at *komêtês* på græsk faktisk *betyder* 'langhåret (stjerne)'.

{25} De riges tøj er lavet af det blødeste glas, mens jævne personer må nøjes med tøj vævet af bronze. Der er rige bronzeforekomster deroppe, og bronzen bliver lige så blød som uld, hvis man bare lige bløder den op i vand først.

Jeg ved ikke rigtig, om jeg skal fortælle om deres øjne, for det er så utroligt, at jeg måske vil blive beskyldt for at overdrive. Nå, jeg siger det nu alligevel: deres øjne kan pilles ud, og enhver kan så tage øjnene ud og have dem liggende, til han får brug for at se noget – så sætter han dem bare i og ser ligesom før. Der er, som man kunne vente, da også mange, der har forlagt deres øjne og må klare sig med at låne andres, mens rige mennesker typisk har mange par skifteøjne. Deres ører er platanblade, undtagen træmændenes; de har, som de eneste, ører af træ.

{26} Jeg så endnu en fantastisk ting hos kongen. Det var et enormt spejl, som hang over et lavvandet bassin. Hvis man kravlede ned i bassinet, kunne man høre alt, hvad der blev sagt nede på Jorden, og hvis man kiggede i spejlet, kunne man se alle byer og alle folkeslag – det var fuldstændig som at være der selv. Ved den lejlighed kunne jeg da også se alle mine slægtninge og mit fædreland dernede; men jeg er ikke sikker på, om de kunne se mig. Ja, sådan er der altså på Månen, og hvis man ikke tror mig, står det jo en frit for selv at tage op og se efter.

{27} Vi sagde farvel til kongen og hans hof, og så gik vi ombord og satte sejl. Endymion forærede mig to glastunikaer og to af bronze, foruden en komplet ærtebælgrustning, men dem mistede jeg desværre i hvalen. Vi fik også en eskorte på 1000 gribberyttere til de første 90 kilometer af rejsen. {28} På sejladsen kom vi også forbi mange andre steder, men lagde først til ved Lucifer, der allerede var i færd med at blive koloniseret. Hér gik vi i land og tog vand ombord. Vi gik ombord igen og sejlede videre mod Dyrekredsen, med Solen om bagbord. Vi sejlede ganske nær forbi, og mine kammerater bad indtrængende om at måtte gå fra borde, men vinden blæste fra land. Dog kunne vi beundre jorden, som var usædvanligt fed og frugtbar, med rigeligt strømmende floder og alt, hvad naturen kan byde på. Vi blev imidlertid observeret af nogle skykentaureer, som gjorde vagttjeneste som lejesoldater hos Phaëthon. De dykkede ned mod skibet, men trak sig tilbage igen, da de hørte, at vi var omfattet af fredstraktaten {29} – godt det samme, for gribberytterne havde forladt os på dette tidspunkt.

Vi sejlede videre nedad hele natten og næste dag med, og ved aftenstid nåede vi frem til en by, der hed Lampenborg. Denne by ligger i luften midt mellem Plejaderne og Hyaderne, men er betydeligt mere ydmyg end Dyrekredsen. Vi gik fra borde, men fandt ikke et eneste menneske. Derimod var der masser af lamper, der løb omkring, og som fordrev tiden på

markedspladsen og omkring havnen. Nogle af dem var små og ligesom fattige at se på, men nogle få – nogle af de store og mægtige – strålede af lys og kunne ses vidt omkring. Der var bygget huse og fatninger til dem, med navneskilte på, ligesom hos mennesker. Vi kunne endda høre dem tale sammen. De gjorde os slet ikke spor, men inviterede os faktisk til gæstemiddag, men vi var nu alligevel lidt nervøse og turde ikke rigtig spise eller sove hos dem.

Midt i byen stod der et domhus, hvor de øverste myndigheder hele natten igennem lod lamperne kalde for retten med navns nævnelse. Den, som ikke mødte op, blev dømt til døden for at have forladt sin post, og dødsdommen blev eksekveret ved slukning. Vi stillede os op og overværede, hvordan lamperne holdt deres forsvarstaler og angav grunde til, hvorfor de var kommet for sent. Der genkendte jeg faktisk også min egen lampe, som jeg talte med om tingene derhjemme, og han satte mig ind i det alt sammen.

Vi blev der natten over, og næste dag lettede vi anker og sejlede videre. Efterhånden var vi kommet ret tæt på skyerne, og vi blev meget overraskede over pludselig at se Kukkebakkefugleby. Vi gik dog ikke i land, da vinden blæste fra. Den regerende konge skulle efter sigende være Ravn, søn af Solsort, og jeg tænkte på, hvor klog og sanddru digteren Aristophanes havde været – der havde virkelig aldrig været nogen som helst grund til at tvivle på, hvad han havde skrevet.⁹

Tre dages sejlads senere kunne vi tydeligt se havet, men dog ikke land, bortset selvfølgelig fra himmellegemerne, og de var overordentligt lysstærke og flammende at se på. Omkring middag fjerde dag løjede vinden lige så stille af og lagde sig så helt, og vi landede blødt på havoverfladen igen. {30} Da vi igen kunne mærke vandet, blev vi jublende lykkelige; og vi arrangerede en fest så godt, vi kunne, med de forhåndenværende midler. Så sprang vi overbord og svømmede lidt, for det var vindstille, og overfladen var spejlblank.

Men det ser ud til, at en forandring til det bedre i virkeligheden ofte bare er begyndelsen på større problemer, og sådan gik det også nu. Vi fik kun lov at sejle to dage i mildt vejr: ved daggry på den tredie så vi pludselig en stor flok forskellige hvaler og havuhyrer mod solopgangen, og den største af dem var vel omkring 250 kilometer lang. Den kom direkte imod os med gabet spilet vidt op, mens den bragte havet i vildt oprør og piskede bølgerne til skum i miles omkreds. Man kunne tydeligt se dens tænder, som hver især var betragteligt større end

9. Aristophanes skrev faktisk om en sådan by, grundlagt i fællesskab mellem fugle og mennesker, i crazy-komedien *Fuglene* fra 414. Det er selvfølgelig en vittighed, at man kan 'stole' på Aristophanes i denne forbindelse.

selv de største *phalloser* hos os¹⁰ – og de var alle sylespidse og hvide som elfenben. Vi skyndte os derfor at sige farvel og omfavne hinanden for sidste gang, og så afventede vi vores skæbne. I ét nu var hvalen over os; den spærrede gabet og sugede os ned med skib og det hele, men til alt held nåede den lige nøjagtig ikke at tygge sammen med tænderne, så skibet skyllede igennem et tandmelletrum og indenfor.

{31} Da vi var kommet indenfor, var der til at begynde med helt mørkt, så vi ikke kunne se noget, men da den senere spærrede gabet op igen, så vi, at vi befandt os i en stor hule med jævnt gulv og højt til loftet, som sikkert var stor nok til at rumme en by med en 10.000 indbyggere. Overalt lå der en masse mindre fisk og alle mulige andre havdyr, som var blevet gnasket i småbidder, og også skibssejl og rigning og ankre, foruden menneskeknogler og rester af forskellige skibsladninger. I midten af hulen var der endda landjord og små bakker – jeg vil tro, at det var aflejringer fra mudder, som hvalen havde slugt. Der voksede endda en hel lille skov med alle mulige slags træer og nytteplanter; og hele dette beplantede stykke land, vel en 45 kilometer i omkreds, så faktisk ud til at være under opdyrkning. I træerne kunne man se forskellige havfugle, såsom måger og isfugle, der havde bygget rede.

Her sad vi simpelthen bare ned og græd i lang tid. Til sidst fik vi dog hjulpet hinanden på benene og fik understøttet skibet. Så gned vi nogle træstokke mod hinanden og fik på den måde tændt ild, og vi tilberedte aftensmad så godt vi kunne af de forhåndenværende sager. Der lå nemlig rigelige mængder af kød fra alle slags fisk, og vi havde stadig noget af det ferskvand, vi havde taget ombord oppe på Lucifer. Da vi stod op næste dag, kiggede vi ud, hver gang hvalen åbnede gabet, og nogle gange kunne vi se bjerge, andre gange kun himlen, men ofte hele øer, og vi kunne så forstå på det hele, at hvalen i rasende fart gennempløjede hele oceanet. Da vi så småt begyndte at få nok af dette tidsfordriv, valgte jeg syv af mine skibskammerater ud og tog dem med mig, og vi satte kursen mod skoven: jeg havde nemlig bestemt mig for at få et ordentligt overblik over omgivelserne. Vi havde knap gået en kilometer, før vi nåede til et Poseidon-tempel (at det var det, fremgik af indskriften over templet), og lidt efter fandt vi en masse grave med gravsten og det hele. Lige i nærheden var der en kilde, hvorfra der sprang frisk, klart vand, og lidt længere fremme kunne vi høre hundegøen og se røg, og vi regnede med, at der måtte være en lejr af en art.

10. *Phallos* er en betegnelse for en penisattrap, der tit indgik som led i processioner ved frugtbarhedsritualer. De kunne tilsyneladende antage ganske enorme dimensioner: se f.eks. <http://aal.ucsd.edu/reserves/mmw2/039749.jpg>

{33} Vi satte derfor tempoet op, og pludselig stod vi over for en gammel mand og en ung fyr, som var travlt beskæftiget med at arbejde i en lille køkkenhave – de var netop ved at lede frisk vand hen til haven fra kilden fra før. Vi blev stående på pletten, for vi var ærligt talt både glade for at se dem og noget nervøse. De følte vel til gengæld på samme måde, for de stod ligeledes en tid lang uden at sige noget. Til sidst sagde den gamle: “Hvem i alverden er I dog, fremmede? Er I havguder, eller er I bare mennesker der er forulykket her, ligesom os? Vi er nemlig ganske almindelige fastlandsmennesker, men nu frister vi en tilværelse som havmænd, mens vi bliver transporteret omkring inden i dette her uhyre – vi er faktisk ikke engang helt klar over, hvad det er, der er sket med os. Man skulle faktisk tro, at vi var døde, men vi satser nu på, at vi stadig er i live.”

“Vi er skam også mennesker, hr.,” sagde jeg, “vi er bare nye her på egnen. Vi blev slugt med båd og det hele i forgårs, og nu er vi altså gået ud for at finde ud af, hvad der er i skoven; den så jo ud til at være både stor og tæt. Men det må da være en gud, der har ført os herhen til jer: nu kan vi se, at vi ikke er alene om at være spærret inde hernede i uhyrets bug. Men fortæl os nu hellere, hvad der er sket med dig, og hvordan du er havnet hernede.” Men den gamle mand nægtede at fortælle et ord eller høre på os, før han havde beværtet os ved sit bord, og han førte os derfor hjem til sit hus. Det var udstyret temmelig bekvemt med al komfort, også senge. Her serverede han et måltid bestående af friske grønsager, fisk og frugt for os, og der var endda også vin. Da vi havde spist alt, hvad vi kunne, bad han os så fortælle om vores oplevelser, og jeg fortalte dem det hele fra en ende af, både om stormen og hvad der var sket på øen, om vores luftsejlad og krigen deroppe og alt det andet, lige til vi blev slugt af hvalen.

{34} Den gamle mand måbøde af forbløffelse; og så fortalte han deres historie. “Tja, kære venner. Min familie stammer fra Cypern, og engang sejlede jeg ud på en handelsrejse hjem fra min by sammen med min søn her og en hel masse andre skibsfæller. Turen gik til Italien, og jeg havde en stor skibsladning fuld af alle mulige forskellige varer med – I så den måske, den ligger slået itu oppe ved hvalens mund? Nå, men så langt som til Sicilien gik alt fint, men da vi var forbi, blev vi grebet af en kraftig storm, som førte os ud på det åbne Atlanterhav. Tre dages sejlads ude stødte vi på hvalen, som slugte skibet med mus og mand, og vi to var de eneste overlevende. Vi begravede så vores skibskammerater og byggede templet til Poseidon, og det er så den tilværelse, vi fører hernede: vi dyrker grøntsager og lever ellers af fisk og frugt. Skoven er jo ret stor, som I selv så, og der er endda også vinplanter, som der bliver den dejligste søde vin af, og I så måske også kilden – i den er der krystalklart og iskoldt vand. Vi

laver senge af blade og har altid en ild brændende. Og så går vi på jagt ude ved hvalens gæller efter de fugle, der flyver ind dér, og der kan vi også komme til at vaske os, når vi får lyst til det. Nåja, der er da forresten også en sø på en tre kilometers omkreds, som der er alle mulige slags fisk i, og i den svømmer vi også og sejler i en lille jolle, som jeg selv har bygget. Ja, det er såmænd syvogtyve år siden, vi blev slugt. {35} Og i det store og hele kan man da godt holde det ud hernede, men vores naboer og bofæller er altså gevaldigt irriterende og besværlige, for de er asociale og ret brutale i det.”

“Hvad for noget!” sagde jeg, “bor der også andre hernede i hvalen?”

“Ok, masser,” sagde han, “og de er ret sære at se på og ikke meget for fremmede. Mod vest – altså i hale-enden af skoven – bor Tørfiskestammen. De har åleøjne, og deres ansigter er ret skaldyragtige; og de er ekstremt grumme og krigeriske og æder alting rå. På den anden langside, ved den højre mur, bor der en slags havmænd – foroven ligner de mennesker, men det nederste af kroppen ligner sværdfisk. De er knap så slemme som de andre. Til venstre bor krebsgrabberne og tunfjæsene, og de har indgået en militær alliance med hinanden. Det midterste område hører under krabbestammen og skrubbefødderne, og især de sidste er krigeriske og kan løbe utroligt stærkt. Den østlige del – den region, som støder op til hvalens mund – er overvejende øde og gold, fordi havet skyller ind der, men ikke desto mindre er jeg nødt til at betale en grov leje på 500 østers om året til skrubbefødderne for retten til at opdyrke det. {36} Ja, sådan er der altså her, og nu må vi jo så se at finde ud af, hvordan vi skal klare dagligdagen og konflikterne med alle disse sære folkeslag.”

“Hvor mange er der af dem?” spurgte jeg.

“Over tusind.”

“Hvilken slags våben har de?”

“Ikke nogen rigtige våben, kun hvad de kan lave af fiskeben.”

“Mon ikke den bedste plan er at engagere dem i åbent slag?” sagde jeg. “De er jo fuldkommen våbenløse, mens vi andre er væbnet til tænderne. Hvis vi én gang kan få skovlen under dem, kan vi leve sorgløst resten af livet.”

Det blev vedtaget, og vi vendte tilbage til skibet og begyndte at bevæbne os. Krigsårsagen skulle være udeblivelse af betalingen på den fastsatte dag; og ganske rigtigt sendte fjenden nogle folk, der skulle opkræve pengene. Vor ven sørgede for at være uforskammet over for udsendingene og jog dem på porten. Skrubbefødderne og krabbestammen var de første, der blev vrede på Skintharos – sådan hed han – og marcherede imod os med bulder og brag. {37} Vi andre, som var fuldt bevæbnede, afventede skjult deres fremmarch, idet vi havde lagt et

kompani på 25 mand i baghold. Det var blevet indskærpet mændene i bagholdskommandoen, at de skulle vente, til fjenden var marcheret forbi dem, og så springe op; og det var præcis, hvad de gjorde: de sprang op og faldt fjenden i ryggen og huggede dem ned bagfra. De resterende 25 af os (når man medregner Skintharos og hans søn, som deltog i slaget) gik løs på dem forfra og kom i nærkamp med dem, og vi sloges længe indædt og af alle kræfter. Til sidst lykkedes det os at drive dem på flugt, og vi forfulgte dem helt tilbage til deres huler. Af fjenden faldt der 170, mens vi mistede én mand – vores styrmand, der havde fået et multeribben tværs gennem mellemgulvet.

{38} Vi slog lejr samme dag og bivuakerede om natten i det fri på slagmarken, og vi opstillede et sejrstegn ved at fæstne en indtørret delfinrygrad i jorden. Næste dag var det gået op for de andre stammer, hvad der skete, og de troppede op på slagmarken. På deres højre fløj stod tørfiskestammen, under anførsel af general Sværdfisk, på venstre fløj tunfiskefjæsene og i midten krebsegrabberne. Hvad havmændene angik, så forholdt de sig i ro og havde undgået at indgå alliance med nogen af parterne. Vi marcherede imod dem allerede ved Poseidontemplet og kom i nærkamp med dem under råben og skrigen, og hvalens indre gav genlyd som en klippegrotte. Vi fik drevet dem på flugt, fordi de var så let bevæbnet, og forfulgte dem helt ind i skoven; og nu var vi i besiddelse af al resten af jorden. {39} Der gik ikke lang tid, før der dukkede udsendinge op og bad om lov til at samle deres dræbte op, og de ville gerne forhandle om fred. Men vi var aldeles ikke i humør til at indgå forlig; vi drog imod dem næste dag og huggede dem ned til sidste mand, med undtagelse af havmændene – men da de så, hvad der skete, smuttede de ud imellem gællerne og kastede sig i havet.

Vi udforskede så resten af landet, og da det jo nu var rensat for fjender, slog vi os ned der i ro og mag resten af tiden. Vi fordrev for det meste tiden med at dyrke sport og gå på jagt, og vi dyrkede også vin og plukkede frugt fra træerne – vi levede på alle måder som løsgående fanger i et rummeligt omend flugtsikret luksusfængsel.

På denne måde levede vi så i et år og otte måneder; {40} men på den femte dag af den niende måned, lige omkring det andet gab – det gjorde hvalen nemlig én gang i timen, så vi kunne afgøre, hvad klokken var efter gabene – men som sagt altså omkring andet gab, kunne vi pludselig høre en frygtelig larm og råben, deriblandt ordrer og rorsange. Vi blev jo noget forvirrede og krøb helt op i bæstets mund, hvor vi kunne stå lige inden for tænderne. Her havde vi udsigt til det mest bizarre syn, jeg nogen sinde har set: kæmpemæssige mænd, næsten 100 meter høje, sejlede frem og tilbage på store øer, ganske som var det krigsskibe. Jeg er helt på det rene med, at det jeg nu vil fortælle, lyder helt uhyrligt, men jeg fortæller det

nu alligevel. Øerne var meget aflange, men ikke synderligt høje, sådan cirka 200 meter i omkreds, og hver af dem var bemandede med 120 af de førømtalte kæmper. Nogle af dem sad i rad og række på hver side af øen og roede den med gevaldige cypresser som årer, med grene og blade og det hele, og i hvad der så ud til at være agterstavnen stod der en rorgænger på en høj bakke og styrede øen med en styreåre af bronze, der vel var omkring en kilometer lang. I stævnen stod der omkring 40 kæmper i fuld udrustning og kæmpede mod fjendens marine-soldater. De lignede fuldkommen mennesker, bortset fra håret, som bestod af flammende ild, sådan at de ikke havde brug for hjelme. I stedet for sejl fangedes vinden i træernes løv (for øerne var ret tæt bevoksede), så det bovnede ud og drev øen i den retning, som rorgængerens nu ville. Der var også en bådsmænd ombord, som angav takten, og øerne blev drevet hurtigt frem til rorsangene, fuldstændig som almindelige krigsskibe.

{41} Til at begynde med var der kun en to-tre øer at se, men snart kom omtrent 200 til syne, som lagde sig i slagorden og kom i nærkamp med hinanden i et ordentligt søslag. Nogle stødte frontalt sammen, men mange blev også vædret i siden og sank, og andre igen kom til at hænge fast i hinanden, så de kom i forbitret nærkamp og kun med det største besvær kom fri af hinanden igen, Kæmperne i stævnene udviste nemlig stort mod og bordede fjendens skibe, hvor de huggede ned for fode, og der blev ikke taget nogen fanger. I stedet for entrehager af jern kastede de store blæksprutter, fastgjort til trosser, efter fjenden, og blæksprutterne hagede sig fast i bevoksningen og holdt på den måde øen fast. Det var dog ikke det eneste kasteskyts: kæmperne kastede også med østers på størrelse med ladvogne og tredive meter brede svampe, hvorved de anrettede frygtelige kvæstelser på hinanden.

{42} Den ene side stod under kommando af admiral Rapkentaure, de andre af Havsjus. Åbenbart var årsagen til søslaget en plyndring, for det fremgik, at Havsjus havde røvet store delfinhjorde fra Rapkentaure – det kunne vi alt sammen forstå ud fra de ting, som kombattanterne råbte efter hinanden, og fra deres krigsråb, hvor de råbte navnet på deres konge.

Til sidst sejrede Rapkentaurs folk, og de sænkede omkring 150 af fjendens øer, mens tre blev taget som prise med besætning og det hele. De resterende skoddede og gav sig på flugt, og de blev forfulgt et stykke vej, men da natten faldt på, vendte forfølgerne om og tog sig af vrage. De fik kontrol med fjendens vrage og begyndte at bjærge deres egne, for fjenden havde trods alt sænket ca. 80 af deres øer også. De rejste et sejrstejn for det vundne øslag på hvalens hoved – en af fjendens øer på højkant. Den nat bivuakerede kæmperne på hvalen, idet de havde fortøjet nogle af øerne til den, og resten lå for anker nærved. Deres ankre var store og solide og lavet af glas. Næste morgen bragte de et takoffer oven på hvalen og begra-

vede deres egne faldne, og derpå sejlede de deres vej i højt humør mens de sang hvad der kunne minde om en paian.¹¹ Det var, hvad der skete i øslaget.

11. Paian er en betegnelse for en religiøs hymne. Paian var oprindeligt en lægegud, hvilken funktion senere blev overtaget af Apollon, og paianer hørte hjemme i mange forskellige kontekster: ved religiøse festivaler, ved sygdom (som bøn om helbredelse), ved symposier, ved fredsslutninger o.l.; men man associerede den i meget høj grad med krig.

Anden del

{1} I tiden herefter blev jeg irriteret over mit tvungne ophold i hvalens bug, og da jeg ikke længere kunne holde det ud, begyndte jeg at lede efter en metode, der måske kunne skaffe os ud derfra. Først overvejede vi at grave os igennem den højre bugvæg og flygte på den måde, og vi gik i gang med at grave. Men da vi var kommet lidt over en kilometer igennem, men tilsyneladende stadig ikke kom nogen vegne, holdt vi inde med gravningen og besluttede os for at sætte ild til skoven: det kunne jo være, at hvalen døde af det, og hvis den gjorde, var det en smal sag at komme ud. Vi begyndte derfor med at stikke ild på de dele af skoven, der lå længst nede mod halen, og skovbranden rasede i syv døgn uden at hvalen tog notits af det. På den ottende og niende dag virkede det på os, som om den var lidt sløj, for den var længere tid om at åbne gabet; og når den endelig havde fået gabet op, lukkede den det hurtigt i igen. På den tiende og ellefte dag begyndte den så småt at krepere, og der bredte sig en stank. På den tolvte dag gik det i sidste øjeblik op for os, at hvis vi ikke satte nogle stivere op mellem dens øvre og nedre kindtænder for at forhindre den i at lukke gabet, næste gang den gabte, risikerede vi at blive lukket inde i dens lig og gå til grunde. Derfor spærrede vi gabet op på den med svære bjælker og bragte så meget ferskvand som muligt om bord på skibet, foruden alle mulige andre fornødenheder. Skintharos skulle være vores nye styrmand.

{2} Næste dag var hvalen stendød, og vi slæbte skibet op og fik det lirket ud igennem et tandmelletrum. Dernæst surrede vi reb rundt om selve tænderne, så vi lige så forsigtigt kunne fire skibet ned på vandet. Vi besteg så hvalens ryg og bragte et takoffer til Poseidon, og der bivakerede vi så i tre dage ved siden af sejrstegnet, eftersom det var fuldstændigt vindstille. Den fjerde dag rejste vinden sig imidlertid, og vi sejlede afsted. Her sejlede vi nu ind i en hel del lig fra søslaget, og vi opmålte deres kropsstørrelse, som slog os med forundring.

Vi sejlede af sted nogle dage for en blid vind, men da der begyndte at blæse en stiv nordenvind, blev det snart knagende frostvejr. Hele havet frøs til is, ikke bare overfladen, men faktisk helt ned til tredive favnes dybde, sådan at vi kunne gå fra borde og skøjte rundt på isen. Da nordenvinden blev ved at blæse, kunne vi dog snart ikke holde det ud mere, og vi fattede den plan (på Skintharos' forslag) at grave en gigantisk hule ned i isen. Her levede vi i 30 dage, da vi kunne tænde bål og leve af de fisk, som vi havde hugget ud af isen. Men da provianten var ved at slippe op, måtte vi frem af vores ly, og vi hakkede det fastfrosne skib fri af isen. Derpå satte vi sejl og blev ført af sted af vinden, mens skibet gled hen over isen,

ganske som hvis vi havde sejlet på normal vis. Den femte dag blev det så tøvejr, og isen smeltede til vand igen.

{3} Vi sejlede så en fem-seks kilometer videre og nåede til en lille, øde ø. Her tog vi ferskvand ombord, for vores forråd var allerede sluppet op. Vi skød også to vilde tyre, før vi sejlede videre; og disse tyre havde ikke deres horn oven på hovedet, men under øjnene, ganske som Momos anbefalede det.¹² Ikke længe efter sejlede vi ind i et hav, der ikke bestod af vand, men af mælk. Her var der også en hvid ø, som var fuld af vinplanter. I virkeligheden var den stivnet til en kæmpemæssig klump ost, som vi siden fandt ud af, da vi smagte på den, og den var vel en fire-fem kilometer i omkreds. Vinplanterne var fulde af druer, som dog ikke gav vin, men derimod mælk, som vi pressede ud af dem og drak. Midt på den ellers ubebyggede ø var der rejst et tempel til havnymfen Galateia, Nereus' datter, som det fremgik af indskriften. Så længe vi opholdt os der, gav jorden os rigelig føde, og vi kunne drikke mælken fra druerne. Det hed sig, at Tyro, Salmoneus' datter, herskede som dronning over disse egne: åbenbart havde hun overtaget embedet efter skilsmissen fra Poesidon.¹³

{4} Vi opholdt os fem dage på øen og brød op på den sjette, og vi gled afsted for en blid brise, mens havet var fuldstændigt spejlblankt. Otte dage senere var vi kommet ud af mælken og sejlede nu igen i normalt, mørkeblåt saltvand. Her så vi en masse mennesker komme løbende imod os hen over havoverfladen. De lignede os på enhver måde, både i højde og drøjde, bortset fra fødderne, som var lavet af kork. Jeg vil næsten tro, at det var derfra, de havde fået deres navn – korkfødderne. Vi blev meget forbløffede over at se, at de ikke sank, men skøjtede hen over bølgerne og kom frem så let som ingenting. De nærmede sig os og bød os velkommen på græsk; og de sagde, at de var på vej hjem til deres fædreland, som hed Cork. De fulgtes med os et stykke vej, imens de løb ved siden af skibet, men senere ønskede de os så en god rejse og drejede af.

Snart efter kom der en masse øer til syne. Den første på venstre hånd var Cork, som Korkfødderne var på vej til. Det var en by, der var opført på et enormt, rundt stykke kork. Længere fremme og lidt mere til højre lå der fem meget store, bjergrige øer, der så ud, som om de brændte voldsomt. Ret forude var der endnu en ø, som var temmelig smal og flad, men den var endnu mindst ti kilometer væk. {5} Vi kom lidt nærmere, og der blæste os en vidunderlig

12. Momos var søn af Natten (Nyx) og er en personifikation af kritik og hån. Ifølge overleveringen kritiserede han Poseidon for ikke at have skabt tyren med hornene under øjnene, sådan at den kunne se, hvad den lavede med dem. Se også *Nigr.* 32.

13. Navnene Galateia og Tyro er umådeligt vandede ordspil på hhv. *gala* (mælk) og *tyros* (ost). Man kan ikke så godt oversætte disse navne, da de allerede eksisterer i mytologien.

brise imøde, sød og velduftende – faktisk sikkert netop sådan, som historieforfatteren Herodot beskriver duften af det lykkelige Arabien. I hvert fald duftede der af roser, narcisser, hyacinther, liljer, violer, og også af myrter, laurbær og vildvin. Vi nød duften i fulde drag og håbede, at det betød gode ting efter så lang tids strabadser, og snart efter nærmede vi os øen.

Hér så vi nu langs hele kysten adskillige rummelige anløbspladser med fuldkommen roligt vand, floder med krystalklart vand, der flød dovent ud i havet. Der var også enge og skove, og der var fuldt af sangfugle, der kvidrede løs, både på selve stranden og oppe i træerne. Luften over landet var behageligt let og velduftende; og de blideste briser fik træernes toppe til at svaje lige så stille, så der også hele tiden kom den dejligste lyd fra selve trætoppene, lidt ligesom når nogen har hængt en fløjte op i et træ på et ensomt sted, så vinden blæser igennem den. Men der var også andre lyde: man kunne høre lyd af råben af mange stemmer samtidig, ikke kaotisk, men ligesom lyden af en fest, når nogle spiller på fløjte [*αὐλοῦντων*], mens andre råber “bravo!”, og atter andre klapper takten til en fløjte [*αὐλῶν*] eller en cithar.

{6} Vi var helt fortryllede af det alt sammen, og imens drev vort skib nærmere. Vi kastede anker og gik fra borde, idet vi lod Skintharos og to andre blive tilbage ombord. Vi var på vej ind i landet over en blomsterdækket eng, da vi stødte på nogle vagter, der var på patrulje. De bandt vores hænder med rosenkranse (det er nemlig den kraftigste type lænker, man har dér) og førte os op til herskeren. På vejen fortalte vagterne os så, at disse øer kaldtes “De saliges”, og at det var Rhadamanthys fra Kreta, der herskede over dem.

Vi blev nu ført frem for Rhadamanthys, men måtte vente i kø som nummer fire, for der var også andre, hvis sag skulle for retten. {7} Den første sag gjaldt Aias, Telamons søn, og hvorvidt han skulle have lov til at blive her hos de andre helte eller ej; specifikt lød anklagen på, at han var blevet vanvittig og havde begået selvmord. Efter at have hørt forskellige forklaringer var Rhadamanthys’ kendelse, at Aias skulle drikke en dosis nyserod,¹⁴ og derefter overføres til videre mental behandling hos dr. Hippokrates fra Kos, og når han havde genvundet sin fornufts fulde brug, skulle han have lov til at være med til festen.

{8} Den næste var en ægteskabssag: det var Theseus og Menelaos, der begge hævdede at have ægteskabsrettigheder over Den skønne Helene. Rhahamanthys afgjorde, at hun skulle leve sammen med Menelaos, som jo havde haft så meget besvær og risiko ud af sit ægteskab med hende. Desuden havde Theseus jo også så mange andre koner; både amazonen Antiope og Minos’ døtre Phaidra og Ariadne. {9} Den tredie sag var en strid om forrang mellem Ale-

14. Nyserod (*helleboros*) antoges at være virkningsfuldt mod sindssyge og andre mentale lidelser.

xander den Store og Hannibal fra Karthago, og dommen faldt ud til Alexanders fordel: han blev straks placeret på en tronstol ved siden af Kyros den Store af Persien. {10} Vores sag kom så for som nummer fire, og Rhadamanthys spurgte, hvad i alverden vi bildte os ind at betræde dette hellige sted, mens vi endnu var i levende live? Vi fortalte så hele historien fra en ende af, hvorpå han trak sig tilbage og diskuterede vores sag med det øvrige dommerkolegium – der var en hel del af dem, blandt andre Aristeides den Retsindige fra Athen. Da Rhadamanthys var nået til en kendelse, blev den proklameret: vi skulle komme til at aflægge regnskab for vores nysgerrighed og tåbelige rejseri, når vi engang var døde; men indtil videre havde vi lov til at blive på øen og leve sammen med heltene inden for en nærmere specificeret periode, som blev fastsat til maksimalt syv måneder.

{11} Så snart dommen var afsagt, gled vores blomsterlænker af helt af sig selv, så vi var frie igen, og derpå blev vi ført ind til byen, hvor de salige netop holdt fest. Denne by er bygget helt i guld og omkranset af en ringmur af smaragd, der har syv porte, som hver især er skåret ud af ét stykke kanel. Hvad vejbelægningen i byen og hele området inden for muren angår, så er det ren elfenben; og der er opført templer til alle guderne af beryl, mens hvert enkelt alter er lavet af ét stort stykke ametyst, og dér bringer de offerhekatomber.¹⁵ Omkring byen flyder en flod af den fineste parfume, næsten 60 kgl. meter bred og tre kgl. meter dyb – så man kan sagtens svømme der. De har private badelande derhjemme, som bliver opvarmet med kanel som brænde; men i stedet for vand bruger de hed dug i karrene.

{12} Deres tøj er ganske let, eftersom det består af purpurfarvet spindelvæv. De har ganske vist ingen kroppe som sådan, men er uhåndgribelige og kropsløse. De udfylder ligesom bare en skikkelse eller et billede, men selv uden legeme har de ikke desto mindre fast form nok til at kunne bevæge sig, tænke og tale. De ser faktisk fuldstændig ud som blotlagte, omvandrende sjæle, som har bibeholdt legemets udseende, og hvis man ikke rørte ved dem, ville man aldrig tro på, at det man så, ikke var et fast legeme. I det hele taget ligner de opretstående skygger, altså bare lyse i stedet for mørke. Ingen ældes der, for alle beholder den alder, de havde, da de kom dertil. Og så bliver det for øvrigt heller ikke nat dér, men heller ikke rigtig klart dagslys: der er et permanent tusmørke over øen, ligesom i timerne før daggry, når solen ikke er stået op endnu. Ja, og der er for resten også kun en årstid: det er altid forår hos dem, og der blæser kun en blid vestenvind. {13} Hele landet er dækket af et flor af blomster og alle slags dyrkede planter og skyggefulde træer. Vinplanterne bærer frugt 12 gange om året, således at man kan høste en gang om måneden, mens morbær og æbler og

15. En hekatombe er en gigantisk ofring af hundrede okser til guderne.

al anden frugt faktisk kan høstes 13 gange om året (for i den måned, der er opkaldt efter Minos og hedder minober, bærer planterne frugt to gange). Hveden, der gror der, sætter ikke aks, men friskbagte brød, af form som champignoner. I omegnen af byen er der 365 kilder, der springer med vand, ligeså mange med honning, 500 med parfume (selvom de godt nok er noget mindre) og syv floder af mælk og otte af vin.

{14} Festen foregår uden for byen, på det, man kalder den elysiske slette. Det er en pragtfuld eng, omkranset på alle sider af tæt skov, så festdeltagerne kan være i skygge. Bænkene er redt op med blomster, og deltagerne bliver vartet op af vindene, som kommer med alt, hvad de ønsker – måske lige med undtagelse af vinen, som de ikke kan skænke op. Det er der nu heller ingen grund til, for rundt om festzonen vokser der vældige glartræer af det klareste glas; og den frugt, disse træer bærer, er vinglas af enhver tænkelig form og størrelse. Når en ny gæst så ankommer til festen, plukker han et bæger eller to og sætter dem ned ved siden af sig, og de bliver omgående fyldt med vin.

Såvidt altså vinforsyningen. Hvad kranse angår, så har de ikke nogen, men i stedet er der nattergale og alle andre slags sangfugle fra engene i nærheden, der samler blomster op med næbbet og lader dem drysse ned over gæsterne, når de flyver over dem, imens de synger af fuldt næb. Endelig bliver de også automatisk forsynet med vellugt: specielt absorberende skyer opsuger parfume fra kilderne omkring byen, og samler sig så over festen. Hér masserer vinden dem så blidt, så en fin dug af parfume falder ned over gæsterne.

{15} Under måltidet er der naturligvis underholdning med musik og sang. Homers digte er langt de mest opførte, og han er jo også selv med til festen – han ligger såmænd lige ved siden af Odysseus. Der er også korsange opført af kor af unge drenge og piger, under ledelse af Eunomos fra Lokris, Arion fra Lesbos og Anakreon og Stesichoros. Ja, jeg så ham selv der, så han må jo have sluttet fred med Helene i mellemtiden.¹⁶ Når de så har opført deres numre, er andet nummer på programmet et kor af svaner, svaler og nattergale, og næste nummer igen er så en slags træblæserkoncert: musik fra alle skovens træer, under ledelse af vindene.

{16} Men det, der bidrager allermest til den gode stemning, er nu alligevel det, at der er to kilder lige ved siden af festen, én der springer med latter, og én med fornøjelse. Alle tager straks fra starten en tår af begge kilder, og så tilbringer de al resten af tiden med at le og have det dejligt.

16. Stesichoros skal have skrevet to episke digte om Helene. Det første var falsk, og heri påstod han, at hun aldrig selv havde været i Troja, men kun hendes skyggebillede. Han blev så slået med blindhed og fik først sit syn igen, da han havde skrevet en korrekt version af digtet.

{17} Jeg vil også fortælle om de berømte personer, jeg så dér. Der var selvfølgelig alle halvguderne og alle heltene fra Troja, undtagen naturligvis Aias fra Lokris (der, hed det sig, som den eneste afsonede en dom på Straffeanstalten for Ugudelige); af orientelere begge Kyros'er (den Store og den anden) foruden skytheren Anacharsis, thrakeren Zamolxis og Numa fra Italien. Der var selvfølgelig også Lykourgos fra Sparta, Phokion og Tellos fra Athen, og alle de syv vise mænd undtagen Periander. Jeg så også Sokrates, Sophroniskos' søn, der fordrev tiden sammen med Nestor og Palamedes. Omkring ham sad unge mænd som Hyakinthos fra Sparta, Narkissos fra Thespiæi, Hylas og mange andre. Såvidt jeg kunne se, var Sokrates ret forgabt i Hyakinthos; i hvert fald blev han ved med at prøve at forvirre ham med vanskelige spørgsmål. Åbenbart havde Sokrates gjort sig upopulær hos Rhadamanthys, som ofte nok truede ham med at smide ham bort fra øen, hvis han blev ved med sit vrøvl og ikke bare kunne glemme ironien og slappe lidt af. Platon var den eneste, der ikke var der; men man sagde, at han opholdt sig i *Staten*, som han selv havde indrettet, og hvor det, der gjaldt, var *Lovene*, som han også havde skrevet.¹⁷ {18} Det var dog folk som Aristippos og Epikur, der var festens liv og sjæl, da de var de muntreste og mest charmerende, og de var virkelig også nogle sande festløver. Æsop fra Frygien var der også, og han fungerer nærmest som standup-komiker. Diogenes fra Sinope havde i den grad ændret karakter, at han havde giftet sig med luksusluderen Laïs; og han sprang endda tit op i sin gevaldige brandert og dansede på bordene. Til gengæld kunne jeg ikke se en eneste stoiker der på stedet, men de asede åbenbart stadig op ad retskaffenhedens stejle bakke, hed det sig; og jeg hørte også, at Chrysippos under ingen omstændigheder ville få indrejsetilladelse, før han havde undergået behandling nummer fire med nyserod. Man sagde også, at skeptikerne skam gerne ville dertil, men at de udskød afgørelsen på det punkt og overvejede det nøje: de havde stadig ikke fået helt rede på, om en sådan ø i det hele taget eksisterede. Jeg tror nu, de i virkeligheden var bange for, at Rhadamanthys skulle mene, at de havde undergravet domsmagtens autoritet med deres evige opfordren folk til at "udskyde afgørelsen". Ikke desto mindre hed det sig, at adskillige af dem faktisk var påbegyndt rejsen derhen, men så af dovenskab var sakket agterud i forhold til deres rejsekammerater, eller var nået halvvejen, men så havde givet op og var vendt om. {19} Det er, i korte træk, de berømteste folk dér; og allerhøjest er Achilleus respekteret, og næst efter ham Theseus.

17. Den bedste indføring til de forskellige filosofiske skoler, som Lukian harcellerer over i dette afsnit, er Karsten Friis Johansen: *Den europæiske filosofis historie* bd. 1 (København 1998³) 511-622.

Med hensyn til kærlighed og sex hersker der følgende opfattelse: folk går fuldstændigt frit i seng med hinanden i fuld offentlighed, både mænd og kvinder, og det er ingen, der kan se noget som helst forkert i. Kun Sokrates svor altid højt og helligt på, at han skam omgikkes de unge mænd i al kyskhed; men alle gik ud fra, at han var fuld af løgn. Hyakinthos og Narkissos indrømmede nemlig deres eskapader, men Sokrates benægtede alt. Kvinderne er alle fælles om, og ingen er jaloux på hinanden af den grund; så på det punkt lever de virkelig helt efter Platons hoved. Folk stiller også deres unge drenge til rådighed, uden at de brokker sig spor.

{20} Vi havde knap været der i to-tre dage, før jeg opsøgte den store digter Homer på et tidspunkt, der passede os begge. Jeg spurgte ham om meget forskelligt, først og fremmest hvor han kom fra, for, som jeg sagde, hos os er det endnu i dag et spørgsmål, der er genstand for megen efterforskning. Han sagde, at han var udmærket klar over, at nogle påstod, at han stammede fra Chios, andre fra Smyrna, mens atter andre mente, at han var fra Kolophon. Men det var faktisk Babylon, han kom fra, og hos sine landsmænd blev han ikke kaldt Homer, men Tigranes. Sit øgenavn fik han først senere, da han vendte hjem efter i en periode at have været gidsel i Grækenland.¹⁸ Jeg spurgte ham også ud, om det var ham selv, der havde skrevet de omstridte vers i digtene, der anses for uægte; og han sagde, at han skam personligt havde skrevet hvert eneste af dem. Så gik det op for mig, hvor dårlig litterær smag Homerforskere som Zenodotos og Aristarchos og folk af deres skole lagde for dagen.

Da jeg havde fået tilfredsstillende svar på alt det, spurgte jeg så Homer, hvorfor han egentlig havde ladet *Iliaden* åbne med ordet "Vreden!"; og han svarede, at det vidste han ikke; det var såmænd bare det første, der var faldet ham ind. Så ville jeg jo også gerne vide, om han virkelig skulle have skrevet *Odysseen* før *Iliaden*, men det sagde han bestemt nej til. At han aldeles ikke var blind, sådan som man ellers siger om ham, var jeg med det samme klar over: det var jo tydeligt for enhver, så det var der ingen grund til at spørge ham om. Men ellers gik jeg tit hen og spurgte ham ud, når jeg kunne se, at han ikke havde noget særligt for, og han svarede venligt på alle mine spørgsmål; især da efter at han havde fået medhold i sin retssag. Der var nemlig blevet indgivet en anklage for injurier mod ham af Thersites, som havde fået det glatte lag i *Iliaden*; men Homer vandt en klar sejr med Odysseus som sin advokat.

{21} Det var omtrent på dette tidspunkt, at Pythagoras fra Samos ankom til øen efter at være blevet genfødt syv gange og levet lige så mange liv, og nu havde han så tilendebragt sin sjælevandring. Hele den ene side af hans krop var lavet af guld. Kendelsen blev, at han fik lov

18. Dette ekstremt vandede ordspil skyldes, at *homeros* faktisk betyder gidsel.

til at få borgerrettigheder dér, men der var en del diskussion om, hvorvidt han skulle hedde Pythagoras eller Euphorbos.¹⁹ Også Empedokles dukkede op, helt forbrændt og godt branket over hele kroppen, men trods alle sine bønner blev han ikke lukket ind.²⁰

{22} Efterhånden nærmede den tid sig, hvor man fejrer de Nekrolympiske Lege der på øen. Det var Achilleus og Theseus, der arrangerede programmet for henholdsvis femte og syvende gang. Det vil føre lidt for vidt at fortælle alt, hvad der foregik; men jeg kan da lige gennemgå det i hovedtrækkene. Førstepræmien i brydning gik til Karanos (af Herakles' slægt), der dystede om kransen med Odysseus. Boksning blev en delt førsteplads mellem ægypteren Areios (som ligger begravet i Korinth) og Epeios. Der bliver ikke afholdt nogen konkurrence i pankration hos dem; og jeg kan simpelthen ikke huske, hvem der vandt langdistanceløbet.²¹ I digtekonkurrencen vandt Homer suverænt på indhold, men det var alligevel Hesiod, der gik af med sejren. Præmien i alle discipliner var en krans af påfuglefjer.

{23} Legene var kun lige overstået, da det blev rapporteret, at de indsatte fra Straffeanstalten for Ugudelige var brudt fri af deres lænker, havde nedkæmpet vagterne og nu var på vej til De saliges Ø. I spidsen for dem stod Phalaris af Akragas, ægypteren Busiris og thrakeren Diomedes, foruden folk som Skiron og Sinis 'Fyrrebøjeren'.²² Da Rhadamanthys hørte nyheden, lod han heltene opstille i slagformation på stranden. De stod under kommando af Theseus, Achilleus og Aias, Telamons søn, der allerede igen havde fået sin forstands fulde brug. De to sider tørnede sammen og kæmpede indædt. Heltene sejrede, og det var Achilleus, der gjorde det meste af arbejdet; men også Sokrates udmærkede sig på højre fløj, hvor han var posteret, endda langt mere end da han kæmpede ved Delion i levende live. Skønt fire fjender gik direkte løs på ham, holdt han nemlig stand med fuldstændig roligt ansigt. Af den grund modtog han også senere tapperhedsprisen: en stor, pragtfuld lysthave i

19. Pythagoras, der efter alt at dømme troede på sjælevandring, havde angiveligt en inkarnation, der hed Euphorbos (se Diog. Laert. 8.4; *Il.* 16.849-50; Luk. *Par.* 46).

20. Empedokles begik ifølge legenden selvmord ved at kaste sig i vulkanen Etna på Sicilien.

21. Pankration var en usandsynligt brutal kampsport, hvor alle spark, slag og kast var tilladt. Blandt de få regler var, at man ikke måtte stikke øjnene ud på modstanderen. – Langdistanceløbet var langt den mest prestigefyldte disciplin, og det morsomme er derfor, at Lukian ikke kan huske, hvem af sagnheltene der vandt, hvad der svarer til mændenes 100 m ved et moderne OL.

22. Phalaris var tyrann i Akragas på Sicilien, hvor han bl.a. lod folk riste levende i en bronzetyr. Busiris var konge af Ægypten og blev slået ihjel af Herakles, da han forsøgte at ofre ham, som han plejede med sine gæster. Den samme skæbne overgik kong Diomedes af Thrakien, der forsøgte at fodre sine menneskeædende hopper med Herakles. Skiron og Sinis var landevejsrøvere, som Theseus slog ihjel og derved gjorde vejen mellem Athen og Megara sikker igen: Sinis bandt sine ofre fast til fyrretræer, som var bøjet ned til jorden, så de blev revet i stykker, når træerne rettede sig ud igen.

forstæderne, hvor han kunne invitere alle sine venner og holde filosofiske samtaler med dem. Han gav i øvrigt stedet navnet Akadødmiet.

{24} Man samlede så de besejrede sammen og lænkede dem på ny, så de kunne blive sendt tilbage og fortsætte deres strafbehandling. Homer skrev faktisk et digt om dette slag, og ved afrejsen overlod han mig det, så jeg kunne bringe det tilbage til menneskeheden – men jeg mistede det senere, sammen med alt det andet. Begyndelsen kan jeg dog huske; den lød sådan her:

Muse, fortæl mig om slaget imellem de afdøde helte!

Derpå tilberedte de et måltid af kogte bønner, som de har for vane, når de har vundet en krig, og så var der ellers sejrsmåltid og bagefter en kæmpefest. Den eneste, der ikke deltog, var Pythagoras, som sad for sig selv lidt væk og var helt dårlig over bønnemassakren.²³

{25} Da vi havde været på De saliges Ø i cirka seks en halv måneds tid, rendte vi nok en gang ind i problemer. Kinyras, Skintharos' søn, som var en høj, flot fyr, havde allerede længe været forgabt i Den skønne Helene, og hun var tydeligvis også selv vanvittig forelsket i knægten. De sad nemlig altid og gjorde tegn til hinanden ved festen og skålede med hinanden i ét væk, og de rejste sig og gik lange ture i skoven, kun de to. Og da han var helt desperat af kærlighed, fandt Kinyras på at bortføre Helene (som i øvrigt var helt indforstået med planen) og stikke af til en af øerne i nærheden; enten Cork eller østeøen Tyroessa. De havde også for længst sikret sig tre af de barskeste af mine skibskammerater som medsamsvorne; men Kinyras røbede ikke planen for sin far, da han var helt på det rene med, at han ville forpurre det hele. Da øjeblikket syntes at være inde, slog de til.

Da det blev nat – ja, jeg var der altså ikke, jeg lå og var faldet i søvn henne ved festen – sneg de sig uset af andre afsted med Helene og sejlede afsted. {26} Omkring midnat vågnede Menelaos så og opdagede, at han kones bæk var tom. Han udstødte et højt råb, fik fat i sin bror og gik direkte hen til kong Rhadamanthys. Da dagen gryede, meldte spejderne, at de kunne skimte skibet langt borte; og Rhadamanthys lod så 50 af heltene gå ombord på et skib, lavet af en eneste asfodel-blok,²⁴ og gav dem ordre til at optage forfølgelsen. Heltene roede

23. Pythagoræerne spiste ikke bønner, efter sigende fordi bønnen til en vis grad minder om et menneskeføster. Den betragtedes derfor som ukrænkelig og måtte ikke spises.

24. Asfodel er en bleghvid blomst, som ifølge Homer (*Od.* 11.539, 11.573; 24.13) vokser på sletterne i Hades. Se også Lukian *De luctu* 5.19. Blomsten blev ofte plantet ved gravsteder og havde en kraftig dødsassociation, omtrent som hvide liljer hos os.

ivrigt til, og omkring middag indhentede de de flygtende, der netop var ved at sejle ind i det mælkeagtige område i farvandet omkring Tyroessa – så nær var de faktisk ved at undslippe. De tøjrede så skibet fast til deres eget med en rosentrosse og sejlede tilbage. Helene græd som pisket; hun skammede sig meget og prøvede at skjule ansigtet i hænderne. Hvad Kinyras og hans medskyldige angår, så forhørte Rhadamanthys dem først om, hvorvidt der var andre, der havde vidst noget om bortførelsen, hvilket de sagde nej til. Derpå lod han dem først piske med stængler af katost, og dernæst blev de bundet fast ved kønsdelene og sendt bort til Straffeanstalten for Ugudelige. {27} Vi andre fik også inddraget vores opholdstilladelse med øjeblikkelig virkning og fik 24 timer til at forlade øen. Jeg græd og var fuldstændigt utrøstelig over at skulle opgive alle disse dejlige ting og igen blive tvunget til at flakke om, men de trøstede mig og sagde, at der såmænd ikke ville gå mange år, før jeg kom tilbage til dem igen. De viste mig så den stol og den bænk, jeg ville komme til at bruge, lige i nærheden af samfundets absolutte spidser.

Jeg opsøgte så Rhadamanthys og bønfuldt ham om at afsløre fremtiden for mig og vise mig hvad vej, vi skulle sejle. Han sagde, at jeg efter mange strabadser og megen omstrejfen endnu en gang nok skulle komme hjem til mit fædreland, men hvor lang tid, der skulle gå, ville han ikke ind på. Han pegede dog på øerne i nærheden – der var fem i en gruppe og en sjette lidt længere væk – og sagde: “De nærmeste øer – du kan se, det brænder voldsomt – er Straffeanstalten for Ugudelige. Den sjette ø dér er Drømmenes By, og efter den ligger Kalypsos ø, men den kan du ikke se endnu. Når du har lagt dem bag dig, når du til sidst til det kontinent, som ligger over for det, som vi bebor. Dér vil du opleve mange eventyr og møde mange eksotiske folkeslag, og du vil komme til at besøge mange ugæstfrie mennesker, før du omsider engang kan vende hjem til vort eget kontinent.”

{28}

Han tav, trak en stængel katost op af jorden og rakte mig den. Han pålagde mig at bede til den, når nøden var størst; og han indskærpede mig også, hvis jeg kom hjem, aldrig at bruge en kniv til at rode op i ilden med, aldrig at spise bælgfrugter og aldrig at gå i seng med drenge, der var over 18.

Dernæst skaffede jeg alle fornødenheder til sørejsen ombord, og da tiden var inde, spiste vi afskedsmiddag med heltene. Næste dag opsøgte jeg digteren Homer og spurgte, om han ikke kunne digte et lille personligt toliniers epigram til mig. Det gjorde han, og jeg lod så versene indhugge i en berylplade, som jeg fik sat op nede på havnen. Digtet lød sådan her:

Alt dette så og fornam Lukian, som er gudernes yndling;
Derpå igen han omsider drog hjem til sit elskede hjemland.

{29} Vi blev der også den dag ud, men den næste dag sejlede vi af sted, og alle heltene var der for at sige farvel. Odysseus smuttede også hen til mig, uden at Penelope så det, og gav mig et brev som var adresseret Kalypso, Ogygia.²⁵ Rhadamanthys gav mig også Nauplios med som lods for det tilfældes skyld, at vi kom for tæt på de andre øer og blev arresteret der – hvis nu vagtpersonalet troede, at vi var der i et andet ærinde!

Da skibet kom længere ud, og vi forlod zonen med den velduftende luft, slog der os en fæl stank i møde, som om nogen på én gang brændte asfalt, svovl og tjære af; og der bredte sig en uudholdelig og ulækker fed os, som om nogen ristede mennesker. Luften blev skummel og tåget, og der faldt ligesom dugdråber af tjære ned fra himlen. Vi kunne også høre piske, der knaldede, og en masse mennesker, der skreg af smerte. {30} Vi lagde ikke til ved de andre øer, men den vi besøgte, skal jeg kort beskrive. Hele vejen rundt var den omkranset af stejle og bratte klipper, og golde, stenede og klippefyldte områder med hverken træer eller vand. Vi klatrede alligevel op af de stejle klippesider og fortsatte ad en sti, som var kantet med tidsler og torne, gennem et fuldkommen trøstesløst landskab, indtil vi nåede selve de indhegnede straffefaciliteter. Her fik vi lejlighed til at måbe over indretningen af det hele: op af jorden voksede der overalt sværdklinger og tilspidsede pæle, og omkring stedet løb der flere floder: én af mudder, og én af blod. Indenfor var der en af ild, som var enormt bred og umulig at krydse. Ilden i den var flydende ligesom vand, og den bølgede frem og tilbage ligesom havet. Nede i ilden var der masser af fisk: de store lignede flammende brændeknuder, og de små mindede mest om glødende kul. Dem kaldte de for lampletter.

{31} Vejen frem over alle tre floder var meget smal, og skildvagten, der stod ved porten, var Timon fra Athen.²⁶ Vi fik nu alligevel lov at passere, fordi Nauplios lagde et godt ord ind for os. Vi så en hel del konger, der blev pint, men også mange ganske almindelige mennesker, og der var endda nogen, jeg genkendte – vi så også Kinyras, som var hængt op i kønsdelene og kun kunne skimtes igennem hvirvlende damp og røg. Guiderne gennemgik både de enkelte indsattes livsforløb og de forseelser, som de blev straffer for. De hårdeste straffe er imidlertid reserveret specielt til dem, der har løjet og overdrevet, og til de historieforfattere,

25. I *Odysseens* femte sang er Odysseus strandet hos den smukke nymfe Kalypso, som holdt ham fanget i syv år på sin ø, Ogygia,, fordi hun var forelsket i ham. Odysseus slap kun væk ved Hermes' mellemkomst, selvom Kalypso lovede ham evigt liv, hvis han ville blive.

26. Timon blev kaldt *misanthropos*.

der har skrevet usandheder – blandt mange andre især Ktesias fra Knidos og Herodot. Jeg fattede nyt håb for fremtiden, da jeg så dem dér, for jeg vidste jo med mig selv, at jeg aldrig nogensinde har skrevet noget, der er løgn. {32} Jeg kunne nu alligevel ikke holde synet ud i længden, så vi vendte i en fart tilbage til skibet, hvor vi sagde farvel til Nauplios.

Efter kort tid nærmede vi os så Drømmenes Ø, som var diset og vanskelig at fokusere på. Den havde noget af det samme, som drømme har; for lige meget hvor meget vi styrede hen imod den, trak den sig hele tiden lidt og syntes at komme længere og længere væk. Da vi omsider nåede den, sejlede vi ind i havnen, som bliver kaldt Hypnos og ligger lige ved Elfenbensporten, hvor Hane-templet ligger.²⁷ Det var sent på eftermiddagen, og vi gik i land. Her så vi nu en masse vidt forskellige drømme – men først vil jeg lige fortælle lidt om selve byen, da der jo ikke er nogen anden, der nogensinde har beskrevet den. Jo, Homer nævner den lige, men han giver ikke nogen særlig nøjagtig beskrivelse.

{33} Hele vejen rundt om den ligger der en skov, og træerne i den er høje valmuer og alruner, og i dem er der en enorm sværm af flagermus, som så er den eneste form for flyvende væsen, der forekommer på øen. Der flyder en flod forbi tæt på byen, nemlig den som de lokale kalder Natløb, og dens to udspring ligger lige ved portene. De har også navne: den ene hedder Koma og den anden Snorkigennem. Byens ringmur er høj og spraglet og faktisk temmelig regnbueagtig. Der er imidlertid ikke to porte i, som Homer påstår, men *fire*. To af dem vender ud mod Sløvesletten (én lavet af jern og én af tegl); og i det kvarter hed det sig, at de uhyggelige, de morderiske og de ubehagelige drømme boede. De to andre vender mod havnen, den ene lavet af horn, og den anden, som lå omtrent dér, hvor var kommet ind, var lavet af elfenben. Når man går ind i byen har man templet til Natten på højre hånd – hun er, sammen med hanen, den guddom, de holder højest i ære; og hans tempel ligger som sagt i nærheden af havnen – og til venstre ligger Søvnens palads. Det er ham, der er enehersker der, men han har udpeget to guvernører ved navn Plumrer, søn af Falskhåb, og Flitterguld, søn af Tankespind. Midt på torvet udspringer der en kilde, som hedder Døsen; og lige i nærheden ligger der to templer, ét til Bedraget og ét til Sandheden. Dér ligger også det allerheligste område og oraklet, som drømmetyderen Antiphon leder og profeterer fra. Det embede har Søvnens nemlig begunstiget ham med.

27. If. *Od.* 21.559-569 er der to porte, som drømmene kommer ud af, den ene af elfenben, den anden af horn. Drømme fra elfenbensporten viser den sovende usande ting, mens drømme fra hornporten går i opfyldelse.

{34} Drømmene selv er vidt forskellige i natur og udseende: nogle er lange og smukke og har en virkelig flot skikkelse; andre er små og uformelige. Nogle er lavet af guld (så det da ud til), andre er lavet af betydeligt mere ydmygt materiale. Visse af dem havde vinger og så helt utrolige ud, og andre var stadset ud som deltagere i en parade og majet ud som konger, guder og så videre. Mange af dem kunne vi faktisk kende igen, fordi vi havde mødt dem for længe siden derhjemme, og de kom også hen til os og hilste på os som gamle venner. De tog os med sig hjem, hvor de lullede os i søvn og beværtede os fyrsteligt: de gjorde sig enorm umage med opvartningen, og det mest imponerende var, at de lovede os at gøre os til konger og guvernører. Nogle af dem tog os også med hjem til os selv, så vi kunne kigge til dem, vi kendte, og rejsen tur-retur tog kun en enkelt dag! {35} Vi blev hos dem i tredive dage (og ligeså mange nætter) og sov i luksus. Men så kom der pludselig et vældigt tordenskrald, så vi vågnede og sprang op; og vi skyndte os at få proviant ombord og lette anker.

To dage senere nåede vi til øen Ogygia, og vi kastede anker og gik fra borde. Som det første åbnede jeg brevet og læste det. Her er, hvad der stod:

Min kæreste Kalypso!

Du skal vide, at så snart jeg var sejlet fra dig på min hjemmelavede tømmerflåde, led jeg skibbrud. Jeg blev reddet med nød og næppe af Leukothea og sat i land på phaiakernes kyst, hvorfra jeg blev sendt hjem. Her fandt jeg mit hus fuldt af mænd, som levede i luksus og bejlede til min kone. Jeg slog dem alle sammen ihjel, men blev senere dræbt af Telegonos, den søn, jeg har med Kirke. Nu lever jeg på De saliges Ø og har sådan fortrudt, at jeg ikke blev boende hos dig og kunne nyde godt af den udødelighed, du lovede mig. Så snart chancen byder sig, stikker jeg af og kommer til dig!

*Kærlig hilsen
din Odysseus*

Det var brevet indhold, og så var der tilføjet et par linier om at tage godt imod os. {36} Jeg gik lidt væk fra kysten og fandt grotten, der var præcis, som Homer havde beskrevet den; og indeni sad Kalypso og spandt uld. Da hun fik brevet i hånden og læste det, græd hun først længe, men så inviterede hun os op til middag. Hun beværtede os fornemt og spurgte os ud både om Odysseus og Penelope: hvordan så hun ud? Var hun virkelig så god en kone, som Odysseus altid havde tudet hende ørerne fulde af? Vi gav hende de svar, som vi regnede med hun gerne ville høre.

Vi gik så ned til skibet igen og lagde os til at sove på stranden, og fra daggry blev vi ført af sted af en forholdsvis kraftig vind. Derefter røg vi ind i en storm i to dage, og på trediedagen stødte vi på græskarpiraterne. Det er vilde mennesker, som bor på nogle øer i nærheden, og som lever af at overfalde mennesker, der sejler forbi. Deres skibe er gigantiske græskar, nok 25 meter lange. De udtørre dem, udhuler dem og tager indmaden ud, og så bruger de dem til at sejle i. Som mast bruger de rørplanter, og som sejl græskarplantens blade. De angreb os nu fra to fuldt bemandede græskar og beskød os med græskarkerner, som de sårede mange af os alvorligt med. Kampen var lang og jævnbyrdig, men omkring middag så vi en eskadre nødderoere stævne frem mod dem. De var åbenbart fjender af hinanden, viste det sig; for da det gik op for græskarpiraterne, at nødderoerne nærmede sig dem, mistede de interessen for os og vendte deres græskar om mod dem i stedet. {38} I mellemtiden satte vi sejl og stak af og lod dem blive tilbage og kæmpe med hinanden. Det var indlysende, at nødderoerne ville gå af med sejren, dels fordi de var flere – de havde fem fulde besætninger – dels var deres skibe fremstillet af et hårdere materiale. De var nemlig lavet af halve, udhulede nøddeskaller; og hver halvdel var omkring 250 meter på tværs.

{39} Da vi var sluppet ud af syne, tilså vi de sårede; og resten af tiden var vi konstant under våben, fordi vi hele tiden kunne risikere at blive angrebet. Og det var godt det samme! Solen var faktisk ikke nået at gå ned, før vi blev angrebet af cirka tyve mand fra en ensomt beliggende ø, der red på store delfiner – de var også sørøvere. Delfinerne bar dem med største lethed, og når de sprang op af vandet, vrinskede de nøjagtig som heste. Da de kom nærmere, delte de sig og angreb os fra begge sider. De bombarderede os med indtørrede blæksprutter og krebsøjne; men vi besvarede ilden med pile og kastespyd, så da de fleste af dem snart var blevet såret, tog de flugten tilbage til deres ø.

{40} Omkring midnat var havet blevet fuldkommen blikstille, og før vi opdagede det, var vi sejlet lige ind i en kæmpemæssig isfuglerede; den var mindst tolv kilometer i omkreds. Isfuglemoderen, der lå og rugede på æg, var ikke meget mindre end reden. Hun bredte sine vinger ud og baskede med dem, så den voldsomme vind fra dem nær havde sænket skibet, men hun flygtede alligevel med et mærkeligt, sørgeligt skrig. Det var alligevel omkring daggry, så vi gik fra borde og beundrede reden, der lignede en umådelig tømmerflåde flettet sammen af store træer. I den lå der også omkring 500 æg, hver især større end en tank til Chios-vin. Der var også allerede ved at komme liv i ungerne derinde, som pippede løs; så vi tog nogle økser og huggede hul på et af æggene. Der fandt vi en unge, som ikke havde fået vinger endnu, men som fyldte mere end tyve gribbe.

{41} Da vi var kommet ca. fyrre kilometer væk fra reden, skete der nogle rent ud utrolige og mirakuløse ting: vores galionsfigur af en lille gås i stævnen gav sig pludselig til at skræppe op og baske med vingerne, og håret voksede ud påny på vores styrmand, Skintharos, der ellers havde været skaldet længe. Men det mærkeligste af det hele var, at vores skibsmast spirede, og der voksede grene frem og frugt oppe i toppen – det var figner og blå vindruer, som dog ikke var helt modne endnu. Vi var naturligvis dybt chokeret over det ufattelige syn og anråbte guderne. {42} Vi havde endnu ikke tilbagelagt 100 kilometer, før vi stødte på en vældig skov, tæt bevokset med fyrretræer og cypresser. Vi regnede med, at vi havde nået fastlandet, men det viste sig at være et bundløst hav, hvor der voksede træer, som ikke slog rod. De stod nu alligevel bomstille og flød nærmest i opretstående stilling. Vi kom jo så nærmere og forstod sagens sammenhæng, og nu var vi i vildrede med, hvad vi skulle gøre. Det kunne ikke lade sig gøre at sejle imellem træerne, for skoven var alt for tæt og kompakt, og det syntes heller ikke at være så ligetil at vende om.

Jeg klatrede så op i det højeste træ for at se, hvordan landet lå, og jeg konstaterede, at skoven strakte sig endnu ni-ti kilometer frem, og på den anden side begyndte et nyt ocean. Vi bestemte os så til at hejse skibet op oven på træernes blade, som var overordentligt tætte, og se, om vi ikke kunne transportere skibet over til det andet hav. Som sagt, så gjort! Vi gjorde en svær trosse fast, klatrede op i træerne og fik med møje og besvær hejset skibet op og anbragt det oven på løvet. Så satte vi ellers sejl og gled lige så let fremad for vinden. Jeg kom faktisk i tanke om et vers af Antimachos – jeg mener, han et sted siger:

De vandred' af sted på sejlads mellem træernes blade –

Det lykkedes os at komme igennem skoven og frem til vandet igen, og vi firede påny skibet ned til vandet og sejlede videre gennem rent og krystalklart vand, lige indtil vi pludselig befandt os på kanten af et vældigt svælg, hvor vandet havde delt sig, ligesom de store revner, man ser på landjorden efter et jordskælv. Vi strøg sejlene med det samme, og skibet var lige på nippet til at styrte ned i slugten, men blev stående på kanten. Vi lænede os ud over rælingen og kiggede lige ned i en skrækindjagende, naturstridig afgrund på omkring 200 kilometers dybde, hvor vandet stod som kløvet tværs igennem. Da vi kiggede os omkring, fik vi øje på en slags bro af vand på styrbords side lidt længere fremme, hvor de to have ligesom var forbundet med hinanden i overfladen af vandet, der skyllede fra det ene hav over i det andet.

Vi roede så alt, hvad vi kunne og kom derhenad, og med hjertet i halsen lykkedes det os til sidst at komme over – dér troede vi ellers, at vi var færdige.

{44} Derefter kom vi ind i et roligt farvand, hvor der lå en lille ø. Der var glimrende ankerpladser, og den så ud til at være beboet. Det var den også: der boede en vild menneskestamme – Bøffelhoveder – som havde horn på hovedet og faktisk så ud præcis, som kunstnere gengiver Minotauros. Vi gik fra borde og gik lidt længere ind i landet for at se om vi kunne finde noget ferskvand og noget proviant, for vi var løbet helt tør. Ferskvand fandt vi lige i nærheden, men intet andet, selvom vi godt nok hørte en voldsom muhen og brølen lige i nærheden. Vi mente jo så, at det måtte være en hjord kvæg, men da vi gik lidt videre, stødte vi på en gruppe mennesker. Da de så os, gav de sig omgående til at forfølge os og fik fat på tre af vores kammerater, mens vi andre nåede i sikkerhed nede ved vandet. Vi ville imidlertid ikke lade vores venner ligge uhævnede, så vi fik fat i vores våben og faldt over Bøffelhovederne, bedst som de sad og delte kødet af vores dræbte kammerater. Vi fik skræmt dem alle sammen på flugt og optog forfølgelsen, og her lykkedes det os så at dræbe henved 50 af dem og at fange to levende; og dem tog vi så med tilbage til skibet. Vi havde stadig ikke fundet noget at spise, og de andre foreslog derfor, at vi skulle slagte fangerne, men det ville jeg ikke være med til. Jeg bandt dem og holdt vagt over dem, og snart kom der da også udsendinge fra Bøffelhovederne, som en løsesum for at få frigivet de to fanger – så meget kunne vi da forstå på deres nikken med hovedet og deres sørgmodige muhen, at de ligesom bønfuldt os. Løsesummen skulle så være en masse ost, tørret fisk, løg og fire trebenede hjorte. Hjortene havde to ben bagpå, men fortil var de vokset sammen til ét ben. På de vilkår udleverede vi så krigsfangerne, og vi blev på øen en dag og drog videre den næste.

{45} Nu begyndte vi at kunne se fisk i vandet, og der var fugle på himlen og forskellige andre tegn på, at vi var i nærheden af fastlandet. Snart efter så vi så nogle mænd, der virkelig havde fundet en helt ny måde at sejle på; de udgjorde nemlig selv både skib og mandskab. Nu skal jeg forklare, hvordan det foregår. De ligger på ryggen i vandoverfladen og rejser så masten (den er temmelig stor på dem), som de fæstner sejlene til. De kan nu bruge hånden til at holde skøderne og derved fange vinden i sejlet, og på den måde bliver de drevet frem. Lidt senere dukkede der også andre op, som sad på korkstykker, fæstnet til forspand af to delfiner, som de kunne styre med tømmer. På den måde blev korken trukket frem af delfinerne. De virkede hverken aggressive eller nervøse, men kom roligt og fredeligt tæt hen til skibet, som de måbede over og betragtede fra alle vinkler.

{46} Hen under aften lagde vi til ved en lille ø, som var beboet udelukkende af kvinder, og det virkede, som om de talte græsk. De kom i hvert fald hen og tog imod os og omfavnede og kyssede os. De var sminket som tøjter, og de var alle sammen unge og smukke, iklædt kjoler så lange, at de slæbte hen ad jorden. Øen hed Hexø, og byen der hed Vandvid. Hver af kvinderne valgte én af os og tog ham med sig hjem og beværtede ham. Jeg blev tilbage lidt, for jeg havde en fornemmelse af noget ildevarslende, og da jeg fik set mig lidt bedre om, fandt jeg menneskeknogler og -kranier i store mængder! Jeg ville ikke råbe op og kalde mine kammerater til våben, men fandt i stedet min katost-stængel frem og bad inderligt til den, at vi måtte slippe helskindet ud af denne suppedas. Kort tid efter, mens min værtinde gik og vartede mig op, opdagede jeg, at hendes ben ikke var en kvindes, men derimod æselhove. Jeg rev mit sværd op af skeden og greb fat i hende, bandt hende og krydsforhørte hende. Hun var godt nok ikke meget for det, men måtte dog indrømme, at de var en slags havfruer og hed Æselskanker, og at de levede af at æde fremmede, der opholdt sig hos dem. "Når vi har drukket dem fulde og været i seng med dem, overfalder vi dem," sagde hun.

Så snart jeg hørte det, lod jeg hende blive bundet tilbage og løb selv op på taget, hvor jeg råbte på mine kammerater for at kalde dem sammen. Da alle var kommet, fortalte jeg dem det hele og viste dem knogledyngerne, og så førte jeg dem ind i huset til min fange. Men i mellemtiden havde hun forvandlet sig til vand og var blevet usynlig. Jeg prøvede nu alligevel at stikke mit sværd i vandet, og så blev det til blod!

{47} Vi skyndte os om bord på skibet igen og sejlede ud. Og da dagen begyndte at gry, kunne vi allerede se fastlandet og regnede med, at det måtte være det kontinent, der lå over for vores eget. Vi faldt på knæ for guderne og opsendte takkebønner, og vi overvejede vores planer for fremtiden. Nogle syntes, at vi skulle nøjes med en hurtig landgang og så vende om, andre mente, at vi skulle gå længere ind i landet og se, hvilken slags mennesker der boede der. Men bedst som vi diskuterede det, faldt en voldsom orkan over os, og den slog skibet til vrag mod kysten. Vi fik lige revet vores våben og enkelte andre ting til os og svømmede med nød og næppe i land.

Det er, hvad der hændte mig på min rejse indtil vores ankomst på det fremmede kontinent: vores sejlads til øerne og op i luften, og derefter i hvalen og, da vi var kommet ud, hvad vi oplevede hos heltene, hos drømmene og til sidst hos Bøffelhovederne og Æselskankerne. Men vores oplevelser i dette land vil jeg først fortælle i næste bind.